

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΙΑΤΡΙΚΟΝ 1834-1836

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΣ *Εκδοσις πρώτη 1834*

ΠΑΡΑ ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.

• Θαρσύν χρὴ φίλα Βάντε, τὰχ' αἴριον ἴσασι' ἔμενον. •
ΘΕΟΚΡ. ΕΙΔΩΛ. δ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΡΑΔΗ/Ω

1836.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μεταπολιτεία
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΟΥΡΜΑ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔ. Θ'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τὴν 1 Ἀπριλίου 1837.

*Περὶ μεσοπλευρίου Νευραλγίας ἰαθείης ὄντα
διαλείποντος πυρετοῦ.*

Νεάνις ἑτῶν εἴκοσι περίπου, ἰσχνῆς διαπλάσεως, κανονικοῦ σχήματος καὶ κρῆσεως αἱματώδους, ἐξαιρουμένων τῶν νόσων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀκολούθως δὲ καὶ τῶν παρὶ τὰ ἔμμηνα ἀνωμαλιῶν, δὲν ἐνόσησε ποτὲ βαρεῖαν νόσον ἀλλ' ἔχαίρει μέχρι τοῦ 1833 ἄκραν ὑγείαν. Περὶ τὰ τέλη ὁμοίως τοῦ ῥηθέντος ἔτους, ἄνευ γνωστῆς αἰτίας, ἠσθάνθη πόνον νυκτικὸν εἰς τὴν χῶραν τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ, ὅστις ταχέως διαλυόμενος ἐπανήρχετο μετὰ μακρὰν διακοπὴν. Ἐξωτερικῶς οὔτε διὰ τῆς ὀράσεως ἀνεκαλύπτετό τι, οὔτε διὰ τῆς ἐλίψεως ἐπαρυσκίζετο πόνος, δὲν ὑπῆρχον συμπτώματα πυρετοῦ, ὁ ρυθμὸς τῶν σφύγμων ἦτο κατὰ φύσιν, φυσικῶς ἐκτελοῦντο καὶ αἱ λοιπαὶ τοῦ σώματος λειτουργίαι σωματικαί τε καὶ ψυχικαί. Ἐπειδὴ ἐν τούτοις ἡ νεάνις ἐνοχλεῖτο πολὺ ἀπὸ τὸν πόνον κατέφυγε πρὸς με ἐπικαλουμένη βοήθειαν. Ἰποθέτων κατ' ἀρχὰς τὴν νόσον ὡς ρευματικὴν, διέταξα νὰ τεύῃ ἐμπλαστρον ἐκ κανθαρίδιων ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν μαστόν· ἀλλ' εἰς μᾶτην ὁ πόνος ἐπανήθη μετὰ τὴν συνήθη διακοπὴν, ὡς καὶ πρότερον. Προσκόλλησις βδελλῶν, χρήσις ἐκδορείων κατ' ἐπα-

νάληψιν, διαφοραί τρίψεις, λουτρά και διαφορητικά φάρμακα ἐφάνησαν ὡσαύτως ἀνωφελῆ. Ἀκολούθως ὁ πόνος δὲν ἐφαίνατο τόσον εἰς τὸν μαστὸν, ὅσον εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τῶν πρώτων γησιῶν πλευρῶν ἀκολουθῶν τὴν διεύθυνσιν τῶν μεσοπλευρίων νεύρων, καθὼς ἀκόμη καὶ τὴν τοῦ νευρικοῦ πλέγματος τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος. Σπανίως ἐπαρουσιάζετο ὁ πόνος μεταξὺ τῆς ἀριστερᾶς πλάτης καὶ τῶν ἀνωτέρων νωτιαίων σπονδύλων· ἀλλὰ ὕθως καὶ ταυτοχρόνως παρουσιάζομενος ἠφανίζετο ὁμοίως μετὰ ταχύτητα κεραυνῶ, ἀπαρραλλάκτως ὡς συμβαίνει εἰς τὴν προσωπαλίαν τοῦ Φοθεργιλίου. Ἡ σταθεριωτέρα ὁμῶς ἕδρα τῆς νόσου ἦτον εἰς τὸν μαστὸν ἢ ὑπὸ τούτου ἢ ὑπὸ τὴν ἀριστερὰν κλεῖδα· σπανίως ἀνεφαίνετο εἰς τὰ τελευταῖα ἀναφερθέντα μέρη, ἔτι δὲ σπανιώτερον εἰς τὸν βραχίονα καὶ τὴν σπονδυλικὴν στήλην· εἰς τὸν βραχίονα ἦτο μᾶλλον νάρκωσις παρά πόνος.

Ἰατροί τις ἐμπειρότατος, ὅστις προλαβόντως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου ἐπεσκέφθη τὴν πάσχουσαν, προσκληθεὶς εἰς συμβούλιον, καθὼς προσεκλήθησαν ἀκολούθως καὶ ἄλλοι ἰατροί, ἐκάλεσε τὴν νόσον *μεσοπλευρίον νευραλγίαν* (1), ὅθεν καὶ διατάχθησαν ἄπειρα ἰατρικὰ τὰ ὅποια, καὶ μολονότι ἡ πάσχουσα μετὰ μεγίστης ἀκριθείας ἐμεταχειρίζετο, δὲν ἐπέφερον εἰμὴ μικρὰν ὠφέλειαν. Ὁ πόνος ἐμετρίωσε, καὶ δὲν ἠνόγησε τὴν πάσχουσαν διὰ πολλὰς ἡμέρας, δὲν ἐξαλείφθη ὁμῶς ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλὰ διὰ πάλιν καιρὸν ἀκόμη τὴν ἐθασάνιζε. Τὰ ἰατρικὰ τὰ ὅποια μέγρι

(1) Ἡ παρὰ τοῦ Δαινείου περιγραφομένη πνευμονικὴ νευραλγία παρουσιάζει τὰ αὐτὰ συμπτώματα· ὁρ. Laennec pag: 255 *tristesse de l'auscultation médiate* T. II. Οἱ ἄγγλοι ἰατροὶ ἀναμάλισσι τὴν νῆσιν μασταλίαν, *tic doufoureux de la mamelle*.

τοῦδε εἶχαν μεταχειρισθῆ εἶναι τὰ ἀκόλουθα. Ἐσωτερικῶς μὲν τὰ δηλητήρια καλούμενα ἐκχυλίσματα, π. γ. τοῦ μέλανος ὑοσκύμου, τοῦ μωρίου, στρύχου τοῦ μανικοῦ (*stramonii*) μετὰ τῆς θεϊκῆς χινίνης. Εἰς ταῦτα προσετέθησαν ἀκολούθως δξείδιον ψευδαργύρου, νάρδος ἀγρία, ἀπόσταγμα κερασυδάφνης, ἔπιον, μορφίνη, δακτυλίτις πορφυρόχρους, κάριον ἐμετικόν, στρυγίνη κ. τ. λ. Διὰ τῆς πολυχρονίου χρήσεως τοῦ ἀνύρακικοῦ σιδήρου, δοθέντος εἰς μεγάλην δόσιν, ἐπαυσεν ὁ πόνος, ἀλλὰ πάλιν ἠφανήθη μετὰ τὴν παύσιν τοῦ ἰατρικοῦ τούτου καὶ δὲν ἐπέδωκεν εἰς τὴν ἐπαναληφθεῖσαν χρῆσίν του, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐδόθησαν μεγάλα δόσεις· ἐπειδὴ ὁμῶς ἐπαπειλεῖτο ὀργανικὴ βλάβη ἔγινεν ἀνάγκη τῆς παύσεώς του. Πάντη ἀνωφελῆ ἐφάνησαν πρὸς τούτους καὶ τὰ ἐμετικά. Ἐξωτερικῶς δὲ ἔγινε χρῆσις ἐπανειλημμένων ἐκδοριῶν τὰ ὅποια, καὶ τοὶ πολυχρονίως διετηρήθησαν, δὲν παρήγαγον οὐδεμίαν ὠφέλειαν καθὼς καὶ τὰ μετὰ γλιερὸν ὕδωρ λουτρά, αἱ βδέλλαι, αἱ ἀμυγαί, αἱ σικαί, διάφοροι τριβαί, μαλακτικὰ καταπλάσματα, τὰ ἐρυθροποιὰ, τὰ ναρκατικά, διάφοροι αἰλοφαί καὶ τὰ ἐσχαρατικά. Μόνη ἡ ταινία *seiacuipi* δὲν ἐδοκιμάσθη καὶ μολονότι παρὰ τινος ἐπροβλήθη, διὰ τὴν ἀπέχθειαν καὶ ἀποτροπὴν τῆς πασχούσης. Ἡ ἐκ τῶν ἰσοριῶν καὶ τῆς στιμμικῆς αἰλοφῆς προξενηθεῖσα ἐμπύωσις δὲν ἔφερεν ἀμμίαν ὠφέλειαν, ἀνωφελῆς ἐφάνη ὡσαύτως καὶ ἡ διὰ τῆς ἐνδερμικῆς μεθόδου χρῆσις τῆς ὀξικῆς μορφίνης.

Τούτων οὕτως ἐγόντων, ἐπειδὴ ἡ πάσχουσα ἀπελπίσθη περὶ τῆς θεραπείας, κατατήκετο ἀπὸ λύπην ὀσάκις προσεβλήτο ἀπὸ τὸν πόνον. Ἡ εἰς τὰ ἀριστερὰ κατὰκλισις ἦτον ἀδύνατος διότι ὀσάκις ἔκειτο πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὁ πόνος ἐπανήρχετο. Ὁ σφυγμὸς, ὡς ἐρρέθη, ἦτο τακτικὸς· μόνον εἰς τὴν προσ-

βολήν τοῦ πόνου ἐγένετο ταχύτερος, ὅτε ἐρυθραίνοντα καὶ αἱ παρειαί, ἀλλὰ ταχέως διασκεδάζετο ἡ ἐρυθρότης αὐτή. Ἡ πάσχουσα παρεπονείτο δι' ἡμέρας τινάς μετὰ τὴν παύσιν τοῦ πόνου, περὶ ἰδιαιτέρας τινὸς αἰσθήσεως, βάρους δηλαδὴ καὶ δυσπνείας, τὰ ὅποια κατ' ἀρχάς ἔδωκαν ὑποψίαν ἄλλου τινὸς βαρυτέρου πάθους· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ σύμπτωμα τοῦτο σπανίως συνέβαινε καὶ εἶχε τύπον καθαρῶς διαλείποντα, σύμφωνα μὲ τὸν τύπον τοῦ συνήθους πάθους δὲν ἐφρόντισα πλέον περὶ αὐτοῦ.

Ἄλλος τις πάλιν ἰατρὸς ἀρετὰ περιβόητος, ὅστις προσεκλήθη εἰς συμβούλιον, ὠνόμασεν τὴν νόσον *στενοκαρδίαν* (*angina pectoris*)· καὶ μελονότι τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης του ἐπιχειρήματα ἤσαν ἀνίσχυρα, ἐπεχειρίσθη μιλαταῦτα θεραπείαν γενικωτέραν, φλεβοτομίας συχνάς, δακτυλίτιδα καὶ ὅσα ἐν γένει καθησυχάζουσιν καὶ βραδύνουσιν τὴν τοῦ αἵματος κυκλοφοσίαν, εἰς δόσεις μεγάλας, καθυποβάλλων τὴν πάσχουσαν εἰς λεπτοτάτην καὶ φυτικὴν διαίταν· ἀλλ' ὁ πόνος ὑπὸ τὴν μέθοδον ταύτην διέμενεν ὁ αὐτός, οἱ παροξυσμοὶ μάλιστα ἐγίνον συνεχέστεροι. Προσκληθέντων ὅμως ἀκολούθως καὶ ἄλλων ἰατρῶν ἐγχαρκτηρίσθη ἐκ νέου ἡ νόσος ὡς νευραλγία ὅταν καὶ διακόπται ἡ θεραπεία τοῦ πρώτου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἰατροὶ δόκιμοι τῆς Βιέννης, τῶν ὑποίων ἐξήχθη πρὸ καιροῦ ἐγγράφως ἡ γνώμη, ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἐαύστησαν δὲ τὸ αἰθερικὸν ἔμβασμα τοῦ σιδήρου, διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ὑποίου ἐξήλθον πολλαὶ ἀσκαρίδες. Ἐν τοσούτῳ ἡ πάσχουσα ἐβασανίζετο ἀπὸ τὸν βηθέντα πόνον μέχρι τοῦ 1836, ὅθεν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μετέβη αὐτὴ μετ' ἡμῶν εἰς τὰ ἐν τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ σιδηροῦχα λουτρὰ τῆς Προύσης, καὶ μετεχειρίσθη ταῦτα δι' ἓνα μῆνα, κατ' ἀρχάς μὲν ἀπαξ τῆς ἡμέ-

ρας, ἀκολούθως δὲ δις· ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν ἐπέφερον οὐδεμίαν ὠφέλειαν, ἐπειδὴ καθ' ἕλον τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐβασανίζετο ἀπὸ τὸν πόνον, πότε μὲν ὀλιγώτερον, καὶ πότε περισσώτερον.

Λεχθέντων ἤδη τῶν ἐσωτερικῶν ἰατρικῶν κατὰ μέρος, μεταχειρίζετο ἡ πάσχουσα κατεωνήσεις ψυχροῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ πλευροῦ, ὅπου ἦν ἡ ἔδρα τοῦ πόνου, μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ὅτε πάλιν μετέβη εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν διὰ τὴν μεταχειρισθῆναι ἐσωτερικῶς τὰ ἐκεῖ καθαρτικὰ ὕδατα· ἀλλὰ καὶ τούτων ἰσχυραὶ ἔμεινεν ἀνωφελής. Ἐπιστρέψασα τότε εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπηλπτισμένη οὖσα διὰ τὴν ἰακίαν τοῦ πάθους τῆς, κατελήλυθα ἀπὸ ἀμνημεριῶν διαλείποντα πυρετὸν, ἐκ πόνου καὶ ἐκθῆ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν διὰ τῆς χρήσεως τῆς κινίνης· ἀλλ' ὁμοῦ μὲ τὴν θεραπείαν ταύτην ἔπαυσεν καὶ ὁ γνωστός πόνος, ἡ δὲ νεάνις χαίρει μέχρι τῆς σήμερον ἰσχυρὰν ὑγείαν. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι ἐσχάτως, πρὶν τῆς ἰσχυρῆς τῶν κατὰμακρῶν, ἡσθάνθη ἡ νεάνις ἐκ νέου, πλὴν οὐκ ἀλαφρά, τὸν πόνον.

Ἐν τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἐξάγεται ἅ) ὅτι, ἡ μέσο-κλίμας νευραλγία τοῦ ἀριστεροῦ πλευροῦ τοῦ θώρακος, ἐνδέχεται νὰ νομισθῆ ὡς στενοκαρδία· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤθελε συμβεβηκεῖν εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, ἂν ὁ ἰατρὸς ἦτο κλινικώτερος, ἐπειδὴ ἡ μὲν στενοκαρδία προσέρχεται ὡς ἐκ τὸ πλὴν ἀπὸ τὴν ἀποστρώσει τῶν στεφανιαίων ἀρτηριῶν τῆς καρδίας, ἢ ἀπὸ ἄλλην τινα βλάβην ταύτης καὶ διαρκεῖ ἢ μὲν θανάτου, καὶ εἶναι νόσος τῆς γερωντικῆς ἡλικίας, ἐν δὲ ἡ μεταπλευρῆος νευραλγία εἶναι μᾶλλον τῆς νεανικῆς καὶ τῶν οὐκ εὐαισθητῶν ἀτόμων ἢ πρώτη εἶναι νόσος θανατηφόρος

ἢ νευραλγία ὅμως δὲν ἐπιφέρει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τὸν θάνατον β') ὅτι, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνθρακικοῦ σιδήρου δὲν εἶναι μόνον τονικά, ἀλλὰ καὶ καταπραΰντικά εἰς μεγάλας δόσεις γ') ὅτι, ὀλίγον πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ἐκ τῆς χρήσεως τῶν φαρμάκων εἰς τὰς τοιαύτας νόσους, καὶ ὅτι ἴσως δύναται νὰ προκύψῃ ὠφέλεια τις ἀπὸ τὸν χρόνον ἢ ἀπὸ τὸν γάλακτα.

Περὶ τῆς νόσου ταύτης δὲν ἔχω ἄλλο τι νὰ προσθίσω ἢ μόνον ὅτι εἶναι σπανιωτάτη, ἢ καὶ ὅχι πολλὰ συνήθης καὶ οὔτε ἐγὼ ἄλλοτε ἐπαρτήρησα ταύτην, οὐδ' ἄλλοι τῶν ἐπιπέθων ἰατρῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 16 Δεκεμβρίου 1836.

Ὁ Ἴατρὴς
M. Μαρσάνος.

Περὶ Ἰρλανδικοῦ Λειχήνος.

Μεταξὺ τῶν ἱαματικῶν μέσων, ἅτινα νεωστὶ ἐπλούτισαν τὴν φαρμακολογίαν, ἐν τῶν σημαντικωτέρων εἶναι καὶ ὁ Ἰρλανδικὸς λειχήν, *Cottigera*, ὀνομαζόμενος, περὶ τοῦ ὁποίου σπείδω ν' ἀναφέρω τινὰ ὡς πρὸς τὴν θεραπευτικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν καὶ τὴν χρῆσίν του.

Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος λειχήν ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ διαλύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ ὕδωρ καὶ νὰ σχηματίξῃ ψυχραίνόμενος πηκτὴν. Ἐὰν βάλωμεν τὸν ῥηθέντα λειχήνα εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸν βράσωμεν δι' ὀλίγον τινα ὥραν, σχηματίζει πηκτὴν καλῆς καὶ εὐαρέστου γεύσεως, προτιμητέαν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην κατὰ δὲ τὰς παρατηρήσεις τινῶν ἰατρῶν εἶναι πλέον εὐπεπτος ἀπὸ τὴν ἐκ ζωτικῶν ὑλῶν κατασκευαζόμενα

ἀφέψημα τοῦ ῥηθέντος λειχήνος (παρκακαύζομενον ἀπὸ χμίπειαν οὐγγίαν ληγεῖνος καὶ μίαν λίτραν γάλακτος, ἕως νὰ μείνωσιν ἐξ οὐγγίαι) φημίζεται ὡς ἀξιόλογον θρεπτικὸν διὰ τοὺς παῖδας τοὺς πάσχοντας ἀπὸ ραχίτιδα ἢ δυσεντερίαν ὠφελιμώτατον πρὸς τούτους εἶναι καὶ εἰς τὰ ἀπογαλακτιζόμενα παιδιὰ.

Ὡς διαιτητικὸν ἰατρικὸν διὰ τοὺς ἠλικιωμένους εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὴν ἰχθυόκολλαν καὶ τὰ τοιαῦτα, διότι ἔχει θρεπτικωτέραν ἐνέργειαν καὶ εἶναι εὐαρεστώτερον καὶ εὐπεπτότερον.

Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ λειχήνος τούτου νομίζω ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω ὀλίγας τινὰς λέξεις. Ἐν τέταρτον οὐγγίαι τοῦ ῥηθέντος λειχήνος καταβρέχεται μὲ ψυχρὸν ὕδωρ, χύνοντες τοῦτο μετ' ὀλίγον βράζομεν τὸν ὑπόλοιπον λειχήνα μὲ ποσότητα γάλακτος, ἕως νὰ λάβῃ σύστασιν, προσθέτοντες συγγρῆνως καὶ ζάχαριν ἢ μέλι ὅσον ἀρκεῖ.

Ἄν ὁ στόμαχος δὲν ἤθελεν ὑποφέρειν τὸ γάλα, δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς σχηματισμὸν τῆς πικτῆς καὶ ἀπλοῦν ὕδωρ.

Τὸ μὲ τὸ γάλα ἀφέψημα εἶναι, κατὰ τὰς παρατηρήσεις πολλῶν ἰατρῶν, ἀξιόσυστατον εἰς τοὺς ἀπὸ φθίσιν πάσχοντας. Τὸ ὕδατῶδες ἀφέψημα ἔχει ἀξιόλογον θρεπτικὴν δύναμιν, δύναται δὲ νὰ γίνῃ πολλὰ εὐαρεπτόν διὰ προσθήκης ζωμοῦ λεμονίων, πορτογαλλίων, σεραπίου κινναμώμου, ἢ οἴνου κτλ.

Τὸ ὕδατῶδες ἀφέψημα μετὰ προσθήκης μελιτος σκύλλης, ἐφάνη ὠφελιμώτατον εἰς τοὺς χρονικοὺς βήχας. Ἐντέλιμος ἐφάνη προσέτι ὁ Ἰρλανδικὸς λειχήν εἰς τῆς διαβροίας καὶ δυσεντερίας, διὰ τῆς προσθήκης μάλιστα βαφῆς βατανίας, ἐκ τῆς ὁποίας αὐξάνει ἢ ἐνέργεια τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος χωρὶς φόβον ἐρεθισμοῦ.

Τὴν φηθεῖσαν πηκτὴν μεταχειρίσθησαν πολλάκις, καὶ μάλιστα μὲ ἐπιτυχίαν, ἠνωμένην μὲ τὸν ἐκ νεπτῶν φυτῶν ἐκλιθόμενον ζωμὸν π. χ. καπνίας, λεοντόδοντος κ.τ.λ. ὡς ἐπιτελεῖται θεραπείαν.

Ξ. Α.

Χρονολογία τῆς Πρίπ.

Ἐπειδὴ καὶ σήμερον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης ἐπικρατεῖ ἡ ἐπιδημικὴ καταρροή, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Πρίπ ἢ Πφλουέντζα, ἐσοχάσθη καλὸν, περιεργείας χάριν, νὰ σημειώσῃ τὴν χρονολογικὴν, συναρτισμένην ἐν διαφόρων, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ Γάλλου Ἰατροῦ I. M. Γουλι.

Πρὶν τοῦ 14^{ου} αἰῶνος, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ καμμία κεντρικὴ ἐπιδημία, εἰμὴ περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος εὐρισκόμενα εἰς τοὺς συγγραφεῖς μικρὰν περιγραφὴν τῆς ἀσθενείας ταύτης.

13^{ος} Αἰών. Ἡ ἐπιδημία ἀνεφάνη εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τὸ 1323, 1327, καὶ 1358, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν τῷ 1338, ἦτο θανατηφόρος κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς προβεθηκότας τὴν ἡλικίαν.

14^{ος} Αἰών. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπεκράτησε τῷ 1403, 1410, 1411, 1427, 1482, καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν τῷ 1428.

15^{ος} Αἰών. Τῷ 1505 καὶ 1501 ἡ Πρίπ, διέτρεξε τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν. Ἐφερε τὸν θάνατον εἰς τὴν Βασιλισσαν Ἄνναν σύζυγον Φιλίππου τοῦ πρώτου, καὶ ἐκινδύνευσε τὴν ζωὴν τοῦ Πάππα Γρηγορίου ΧΙΙ. Ἡ ἐπιδημία περιέτριξεν ὅλην τὴν Εὐρώπην τῷ 1557, 1559, 1574, 1508. Ἐν δὲ πιστεύσωμεν τὸν Σέναν, αὕτη περιέτριξε καὶ μέγα μέρος τῆς

Ἀσίας. Εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον εἰς κανὲν ἄλλο μέρος δὲν ἐπροξένησε τόσον θάνατον, ὅσον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἴσως διότι καταχρῶντο πολὺ τὰς ἐξαγωγὰς τοῦ αἵματος· εἰς τὴν Ρώμην μόνον ἀπέθανον 9,009 ἄνθρωποι. Ὁ Βιλάχας ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν Βαρκαλόνην ἐκτάνθη μὲ τοιαύτην ταχύτητα, ὥστε ἐν διαστήματι δώδεκα ἡμερῶν ὑπὲρ τὰς 20,000 ψυχὰι προσεβλήθησαν ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἀσθένειαν. Τῷ 1590 καὶ 1591 ἐφάνη εἰς τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν, προσεβάλλουσα μάλλον τοὺς ἄνδρας· ἀπὸ τὸν Αὐγούστου μῆνα τοῦ 1590 — 25 Αὐγούστου 1591 πλείοτεροι τῶν 60,000 ἀνθρώπων ἀπέθανον εἰς τὴν Ρώμην.

17^{ος} Αἰών. Τῷ 1658 ἡ ἀσθένεια ἐφάνη εἰς τὸ Λονδίον. Ὁ Βίλλις τὴν περιγράφει λεπτομερέστατα· θανατηφόρος ἐστάθη κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς γέροντας.

Τῷ 1663 ἀνεφάνη εἰς τὴν Βενετίαν, ὅπου ἐν διαστήματι μιᾶς ἑβδομάδος ὑπὲρ τὰς 60,000 κάτοικοι προσεβλήθησαν. Τῷ 1669 καὶ 1675 ἐφάνη κατ' ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ Γερμανίαν· τῷ δὲ 1676 εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν. Ὁ Σύνδναμ, ὅστις τὴν περιγράφει, ἀναφέρει ὀλοκλήρους οἰκογενείας αἵτινες προσεβλήθησαν διὰ μιᾶς. Τὸ αὐτὸ ἔτος διεσπάρη εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, Καριόλιαν, Στυρίαν, Καρυνθίαν, Τυρόλον, Ἑλβετίαν, καὶ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰνίου. Τῷ 1695 ἔφερε μεγάλην φθορὰν εἰς τὴν Ρώμην καὶ εἰς τοὺς Παρισίους· εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν πόλιν ἀφῆρσε μέγαν ἀριθμὸν βρεφῶν.

Τῷ 1709 ἡ Πρίπ διέτρεξε τὴν Πρωσίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν. τῷ δὲ 1729 τὴν Ρωσσίαν, Πολουίαν, Οὐγγαρίαν, Σβηλίαν, Δανίαν, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ἰταλίαν καὶ Ἰσπανίαν. Πόποτε δὲν εἶχαν ἐκτανθῆ τοσοῦτον ἡ ἐπιδημία, ὅσον αὐτὸν τὸν χρόνον.

Ἡ Γρίπ ἤρχισε κατὰ τὸν Ἰαννουάριον, εἰς μὲν τὴν Ἑλβετίαν ἀλαφρὰ, ἀλλ' εἰς τὸ Λονδῖνον, Παρίσια, Ἰσπανίαν καὶ Ἰταλίαν ἐπροξένησε τὴν μεγίστην φθοράν. Ἡ ἐπιδημία τοῦ 1733 καὶ 1734 δὲν ἐπεκράτησε καὶ αὐτὴ ὀλιγώτερον ἰδοὺ ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον διέτρεξε. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου 1732 ἐφάνη εἰς τὴν Σαξονίαν καὶ Πολονίαν, ἐκεῖθεν εἰς ὅλην τὴν Γερμανίαν, Ἑλβετίαν καὶ Ὀλλάνδαν, τὸν Δεκέμβριον ἦτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰαννουαρίου 1733 εἶχε διασπαρῆ εἰς τὴν Φλανδρίαν· περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰ Παρίσια, περὶ δὲ τὰ τέλη εἰς τὴν Ἰρλάνδαν. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεφάνη εἰς τὴν Ἰταλίαν, Νεάπολιν καὶ Μεδρίτ, ἐκεῖθεν διήλθεν εἰς τὸν νέον Κόσμον, καὶ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Νέαν Ἀγγλίαν· διατρέχουσα δὲ πάντοτε ἀπὸ Ἄρκτου πρὸς Μεσημβρίαν διήλθε τὰς Νήσους Βαρβαδάει τὴν Γερμανίαν, κατόπιν τὸ Περού καὶ Μεξικόν. Καὶ εἰς τὸν νέον Κόσμον παρουσιάσθη μὲ τ' αὐτὰ συμπτώματα μὲ τὰ ὅποια εἶχε φανῆ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην· οἱ σκύλοι καὶ οἱ ἵπποι ὑπέφερον ὁμοίως ἀπὸ τὴν Γρίπ.

Τῷ 1737 ἀνεφάνη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ Οὐξάμιος τὴν περιγράφει. Τῷ 1742 ἤρχισε πάλιν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ μετέβη εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν. 9,000 ἄνθρωποι ἀπέθανον εἰς τὴν Ἰώμην, ἴσως, καθὼς ἀναφέρει ὁ Σένερτ, ἐπειδὴ οἱ ἰατροὶ τῆς Ἰταλίας βιάζοντο νὰ κίμωσι δυνατὰς ἐξαγωγὰς αἵματος.

Τῷ 1743 ἡ Γρίπ διήλθε τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν· ὁ Οὐξάμιος λέγει ὅτι εἰς μίαν ἐβδομάδα ἀπέθανον ὑπὲρ τοὺς 1000 εἰς Λονδῖνον. Εἰς ταύτην τὴν ἐποχὴν κατὰ πρῶτον λαμβάνει τὸ ὄνομα Γρίπ εἰς τὴν Γαλλίαν.

Τῷ 1745 ἐπεκράτησεν εἰς τὴν Γερμανίαν, τῷ 1758 εἰς τὴν Σκωτίαν· τῷ δὲ 1762 ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ περιέλθῃ τὴν Εὐρώπην· ὁ Βακέος παρατηρεῖ ὅτι πλειότερον θάνατον ἐπροξένουσεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Λονδῖνου παρὰ εἰς τὰ Προάστεια κατ' ἀναλογίαν τῶν κατοίκων. Εἰς τὸ Βρεσλάον ὁ θάνατος ἤρπαζεν 100 τὴν ἡμέραν. ἤρχισε κατὰ τὸν Φεβρουάριον καὶ ἔπαυσε τὸν Ἰούλιον· τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετέβη εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Τῷ 1767 διήλθεν ὅλην τὴν Ἰσπανίαν· τῷ 1775 ἀνεφάνη ἐκ νέου εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου κατὰ πρῶτον ὀνομάζεται Ἰνφλουέντζα. Τῷ 1780 ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία ὑποκύπτουσιν ἐκ νέου εἰς αὐτὴν τὴν ἀσθένειαν. Εἰς τὴν Γαλλίαν λαμβάνει διαφόρους ὀνομασίας, Follette, Coquette, Grenade κτλ. Τῷ 1782 ἐφάνη εἰς τὴν Ῥωσίαν, Σβεκίαν καὶ Γερμανίαν· οἱ Γερμανοὶ τὴν ὀνόμασαν Blitz Katarrh (αἰθὴρ καταρροϊκὸς) διὰ νὰ χαρακτηρίσῃ ἴσως τὴν ταχυτάτην εἰσβολὴν τῆς. Οἱ ναῦται τοῦ στόλου τῆς Ἀγγλίας καὶ Ὀλλάνδας ὁμοίως τὴν ὑπέφερον. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἡ ἐπιδημία ἐφάνη εἰς τὴν Σινηγαλίαν μετὰ μεγάλην τρικυμίαν· ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸ Παπικὸν Κράτος, Τσινόναν, Βενετίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Λομβαρδίαν. Τῷ 1809 ἐφάνη εἰς τὴν Ῥωσίαν.

ΙΘ. Λιόν. Τῷ 1800 ἀνεφάνη ἡ Γρίπ εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἀπαρχίας τῆς Γαλλίας· τῷ 1802 εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν· τῷ 1817 εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν· τῷ δὲ 1833 εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν, Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν. Πιθανότατα δὲ ὅτι καὶ τοῦτον τὸν χρόνον θέλει περιέλθῃ ἐκ νέου τὴν Εὐρώπην.

Παρατηροῦντες τὸν χρονολογικὸν τοῦτον πίνακα, βλέπομεν ὅτι ἡ ἐπιδημία εἶναι συνέπεια δυνατοῦ ψύχους ἀντικαταστημένου ἀπὸ ἀτμοσφαιρᾶν ὑγρὰν· ἤρχιζε πάντοτε τὸν Νοέμ·

Εριον, Δεκέμβριον και Ιαννουάριον και εάν ενίοτε εφαινετο περι τὸ θέρος, ἢ εμφάνισις της ἐπροδρομεύετο ἀπὸ δυνατῶν ψύχος και υγρασίαν.

Ἀθήναι τὴν 12 Μαρτίου 1837.

A. I. Κλάδος.

Σύνοψις ἱστορικῆ τῆς ὁμοιοπαθείας.

Ἐπειδὴ και ἡ ὁμοιοπαθητικὴ ιδέα ἀπέκτησε πρὸ καιροῦ τινὸς τοσαύτην ὑπόληψιν, ὥστε νὰ σύρη εἰς ἐκυτὴν τὴν προσοχὴν πολλῶν ἰατρῶν, δὲν εἶναι βέβαια ἀδιάφορον τὸ νὰ ἐκισχυρηθῆ τις εἰς τὸ ν' ἀνκαλύψῃ πῶς και πότε αὐτὴ ἤρξισε, και τίνι τρόπῳ ἐπροόδευσε. Διὰ τὴν ἀκολουθησάμενην ὁμοιοπαθητικὴν ιδέαν πιστῶς καθ' ὅλας της τὰς προόδους, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐξετάσωμεν ταυτοχρόνως και τὸν βίον τοῦ Ἀννεμάννου, ὅστις ἀφιέρωσεν ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς τὴν ὁμοιοπαθειαν.

Ὁ Ἀννεμάννος ἐγεννήθη τῷ 1755 εἰς τὸ Meissen πόλιν μικρὰν τῆς Σαξωνίας ὅπου, τελειώσας τὰ συνήθη τοῦ γυμνασίου μαθήματα, ἀπεράσισε νὰ σπουδάσῃ τὴν ἰατρικὴν. Τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς ἡλικίας του (ἦτοί τῷ 1775) μετέβη εἰς τὴν Δεῖψμαν διὰ ν' ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τὰ μαθήματα τῆς βηθείσης ἐπιστήμης· μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου ἐπέστη εἰς τὴν Βιέννην. Ἰκεῖ ἐκέρδησε τὴν ἀγάπην τοῦ ἰατροῦ Γουαρίνου, διευθύνοντος τότε τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Λεοπόλδου, ἀλλὰ μὴ θυνάμενος δι' ἄλλειψιν τῶν ἀναγκαιῶν ἐξόδων νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν κλινικὴν του, ἀκολούθησε τὸν ἀντικειμένην τῆς Ἰρανσιλβάνας ὡς ἰατρός και βιβλιοθηκάρως. Ἰτα-

ρον ἀπὸ τρία ἔτη μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἑρλάγγεν, ὅπου λαβὼν τὸν βαθμὸν τοῦ δόκτωρος, ἐπέστρεψεν ἀκολούθως εἰς τὴν Σαξωνίαν μεταβαίνων δὲ ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ἀπεκατέστη τέλος τῷ 1789 εἰς τὴν Δεῖψμαν.

Ὁ Ἀννεμάννος πολλὰ ὀλίγον καιρὸν ἐξῆσεν ὡς πρακτικὸς ἰατρός, διότι τὸ κενὸν τῶν θεωριῶν και ὁ ἐμπειρισμὸς τῆς πρακτικῆς τῷ ἐπροξένου ἀπέχθειαν ἔχων ὅμως βαθείας γνώσεις εἰς τὴν χημίαν, εἰς τὴν ὀρυκτολογίαν και εἰς τὴν ἰατρικὴν, γνωρίζων δὲ πρὸς τούτοις καλῶς τὴν ἀγγλικὴν, τὴν γαλλικὴν και τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἔζη γράφων εἰς τὰς ἐφημερίδας και μεταφράζων.

Εἰς τὰ πρῶτα ἔτι δοκίμιά του ἐπαρκτηρεῖτο τὸ θετικὸν ἐκείνο πνεῦμα και ἡ περὶ τὰς δοκιμὰς ἀγγίνοια, διὰ τῶν ὁποίων ἔμελλεν ὁ Ἀννεμάννος νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν ἐπιστήμην ἐκείνην ἣτις ἔπρεπε νὰ ἐπιστηρίζεται εἰς πράγματα και ὄχι εἰς διδόμενα ψευδῆ ἢ τυχερά.

Μεταφράζων τῷ 1790 ὁ Ἀννεμάννος τὴν ἰατρικὴν ὕλην τοῦ Κυλλήνου τοσοῦτον ἐδυσχερατέθη ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις, θυνάμει τῶν ὁποίων ἐπροσπάθει αὐτός νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀντυπορετικὴν δύναμιν τῆς κίνιας, ὥστε ἐφώνησεν « ἐγὼ θέλω λύσαι τὸ πρόβλημα τοῦτο », πίνων ὅθεν ἀπέψημα ἰσχυρὸν κίνιας προσεβλήθη ἀπὸ ποροξυσμὸν διελείποντος πυρετοῦ πολλὰ ἀνάλογον μ' ἐκείνον τὸν ὅπου ὀσον θεραπεύει τὸ αὐτὸ ἰατρικὸν λέγουσιν, ἔτι δὲν θυνάται νὰ συγκριθῆ μὲ κανέν εἶδος ἠδονῆς ἢ χαρὰ τῆν ὁποίαν εἶχεν ὁ Ἀννεμάννος ὅτε κατείχετο ἀπὸ τὸν πυρετόν. Πῶς, ἔλεγεν αὐτός, ἡ οὐσία ἣτις προξενεῖ εἰς ἐμὲ, ὑγειῆ ἄντα, τὸν πυρετόν ἰατρεύει τοῦτον εἰς τὸν νοσοῦντα; εἶναι τοῦτο τάχα ἐξαίρασις ἢ εἶναι νόμος σταθερὸς ὅστις θυνά-

ται να χρησιμεύσει ως οδηγός εις τὴν χρῆσιν τῶν ἱατρικῶν;

Τὸ πρόβλημα τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ λυθῇ εἰμὴ διὰ νέων πειραμάτων. Τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται καθ' ὅλην του τὴν δύναμιν ὁ μέγας ὄργανισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις συλλαβάνει μίαν ἰδέαν καὶ ἀπερῶνει εἰς ταύτην τεσσαράκοντα ἐτῶν ζωὴν.

Ἀπὸ ταύτην λοιπὸν τὴν στιγμήν ἤρχισεν ὁ Ἄννεμάννος νὰ κάμνῃ διάφορα πειράματα εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ εἰς μερικὸς φίλους του. Στερήσεις παντὸς εἶδους, δίαιταν αὐστηράν, πόνους δριμεῖς, κίνδυνον τοῦ νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑγίαν του διὰ τῆς γρήσεως δηλητηρίων φαρμάκων, ὅλα ταῦτα τὰ κατεφρόνησε διὰ πολλοὺς χρόνους κατὰ συνέχειαν, βαδίζων πάντοτε σταθερῶς καὶ τολμηρῶς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ νόμου του.

Αἱ ἀνακαλύψεις ἐν τούτῳ τὰς ὑποίας ἔκαμεν, ἀντήμοιψαν αὐτὸν γενναίως διὰ τὰς ἐπιμόνους καὶ πολυμύχθους ἐρεῦνας του. Ἀνεκάλυψε τὴν ἀμύθειάν μας ὡς πρὸς τὰς παθογόνους ιδιότητες τῶν οὐσιῶν, μάλιστα ἐγνωρίζαμεν τὰς κυριώτερας ἐνεργείας τῶν ἐμετικῶν, τῶν καθαρτικῶν κ. τ. λ. αἱ περισσότεραι ὁμῶς τῶν ἐνεργειῶν αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς ταῦτα, ἦσαν πάντῃ ἀγνωστοί. Σπουδάζας τὰς μικροτέρας διαφορὰς ἐκάστης οὐσίας ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ἐνεργεῖν ἐπαρτήρησεν ὅτι διὰ τῶν διαφορῶν τούτων μόνων εἰς πολλὰς περιπτώσεις δύναμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὰ ἱατρικὰ, τῶν ὁποίων τὰ βίαια συμπτώματα, τὰ προερχόμενα συνήθως ἀπὸ τὴν ἀπενέργειαν τοῦ ὄργανισμοῦ, ὁμοιάζουσιν ἀλλήλοις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.

Ἐκ τῶν οὐσιῶν τὰς ὁποίας ἐδοκίμασεν ὁ Ἄννεμάννος πολλὰ ἐφαίνοντο ὡς εἰδικαὶ διαφόρων νόσων, καὶ καθὼς ἡ κίνη

εἶναι εἰδικὸν ἱατρικὸν κατὰ τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶναι ὁ μὲν ὑδραργυρὸς ἱατρικὸν εἰδικὸν κατὰ τῶν ἀφροδισιακοῦ πάθους, τὸ δὲ θεῖον κατὰ τῆς ψώρας. Ἐνταῦθα ἀνακάλυπται προσέτι ἀναλογίαν τινὰ ὡς πρὸς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐνεργοῦσιν αἱ οὐσίαι αὐταὶ εἰς τὸν ὑγιῆ ἀνθρώπον, καὶ ὡς πρὸς τὰ συμπτώματα τὰ θεραπευόμενα δι' αὐτῶν εἰς τὴν πάσχοντα.

Ποῦς δὲν παρετήρησε τὴν παράδοξον ἐκείνην ὁμοιότητα, ἵτις ὑπάρχει μετὰ τῶν ἀφροδισιακῶν ἐλκῶν καὶ τῶν ἐλκῶν τῶν προερχομένων ἀπὸ τὴν κατάχρησιν τοῦ ὑδραργύρου; καθὼς ἀκόμη καὶ τὴν μετὰ τῆς ψώρας καὶ τῶν ἐξανθημάτων τῶν προερχομένων ἀπὸ τὰ θειοῦχα ἱατρικὰ; Μέχρι τοῦδε ὁ Ἄννεμάννος δὲν εἶχε λύσει εἰμὴ τὸ ἥμισυ μόνον τοῦ προβλήματός του, ἀνεκάλυψε δηλαδὴ τὴν ἐπιστήμην τῶν παθογόνικῶν ιδιοτήτων, ἢ, μὲ ἄλλους λόγους, τῶν δυνάμεων τῶν ἱατρικῶν, ἀπέδειξε τὸν νόμον του, ἤγουν τὴν ἀναλογίαν ἣτις ὑπάρχει μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν προξενουμένων εἰς τὸν ὑγιῆ ἀνθρώπον καὶ τῶν συμπτωμάτων ἐκ τῶν ὁποίων θεραπεύετο ὁ πάσχων. Περὶ τῶν τριῶν εἰδικῶν ἱατρικῶν, τὰ ὅποια θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα παρὰ τῶν ἱατρῶν, εἶχε τὴν ἠθικὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ νόμος οὗτος ἦτο γενικὸς, καὶ ὅτι οὗτος ἐμέλλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν προσαρμογὴν τῶν ἱατρικῶν εἰς τὰς ἀσθενείας, καὶ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν εἰδικῶν ἱατρικῶν. Ἐπρεπε λοιπὸν ν' ἀποδείξῃ ἀληθῆ τὴν μεγάλην ταύτην ὑπόθεσιν ἀποκαταστάινων αὐτὴν πραγματικὴν. Χωρὶς νὰ ἐρυνήσῃ εἰς τὸ βάθος τῶν κεκρυμμένων ὀργάνων (τῶν εἰσέτι μὴ καλῶς ἐγνωσμένων) τὴν ὀργανικὴν τροποποίησιν, εἰς τὴν ἵποικιν ἀποδίδομεν συνήθως τὴν ἰδέαν τῶν νόσων, καὶ κατὰ

τῆς ὁποίας διευθύνεται ἡ ἰατρικὴ θεραπεία, χωρὶς νὰ φροντίσῃ μεγάλως περὶ τῆς βλάβης τῶν λειτουργιῶν τοῦ σώματος, ἢ περὶ τῶν συμπτωμάτων, ὁ Ἄννεμάννος ἐσχημάτισεν ἰδίαι-τέραν τινὰ μέθοδον διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς οὐσίας ἐκείνης, ἣτις ἦτον ἱκανὴ ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν πάσχοντα ὑγιᾶ.

Ἦθελεν εἶσθαι πολλὰ διεξοδικὸν τὸ ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τ' ἀξιόματα τὰ ὁποῖα σχηματίζουσι τὰς βίσεις τῆς ἁμοιοπαθείας, ὅθεν περιηριζόμεθα εἰς τὸ νὰ ἐκθέσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν εἰς ὀλίγους λόγους τὴν παθολογικὴν ἀρχὴν ταύτης τῆς διδασκαλίας.

Κατὰ τὸν Ἄννεμάννον ἡ νόσος ἦτις μέλλει νὰ θεραπευθῇ, δὲν εἶναι ἡ ὀργανικὴ βλάβη, οὔτε τὰ συμπτώματα ταύτης. Τὰ συμπτώματα προέρχονται ἀναμφισβότως ἀπὸ τὴν βλάβην τῶν ὀργάνων, αὕτη δὲ πάλιν προέρχεται ἀπὸ τὴν νόσον.

Ὅταν εἰς ἄνθρωπὸν τινὰ ὑπάρχῃ βουβῶν, ὁ πόνος, ἡ παρεμπόδισις τῶν κινήσεων, ὁ πυρετὸς καὶ πᾶσα ἄλλη βλάβη τῶν λειτουργιῶν ἀποτελεῖ τὰ συμπτώματα ἢ ἐξόχως, ἢ φλόγως καὶ ἢ ἐκπύωσις τοῦ ἀδένος ἀποτελοῦσι τὴν βλάβην ἢ ἀλλ' ἢ συμφιλίς, ἢ αἰτία τούτων ἀπάντων, εἶναι ἡ νόσος. Εἰς μάτην θέλομεν πολεμεῖ τὰ συμπτώματα, τὰ ὁποῖα ἐπικέρχονται, ἕως ὅτου δὲν διαλυθῇ ἡ βλάβη, εἰς μάτην θέλομεν πολεμεῖ ταύτην, ἣτις ὡσαύτως ἐπανέρχεται, ἢ ἀντ' αὐτῆς ἄλλη τις ἀνάλογος, μέχρις ὅτου δὲν θεραπευθῇ ἡ νόσος ἢ γινῶν τὸ μίασμα.

Ποῖος εἶναι τὴν σήμερον ὁ ἔμφρων ἐκεῖνος ἰατρός, ὅστις προσπαθεῖ νὰ ἐξαλείψῃ ἕλκος ἀφροδισιακόν, ἢ ἐξόδωσιν, ἢ πόνον ὀστεόκοπον χωρὶς νὰ διευθύνῃ τὴν θεραπείαν κατὰ τῆς νόσου τῆς καλουμένης *συφιλιδός*; Ὅ,τι λοιπὸν γίνεται διὰ

ταύτην τὴν κλάσιν τῶν νόσων, ὁ Ἄννεμάννος τὸ γενικεύει καὶ τὸ ἐπαγείνει εἰς ὅλας τὰς νόσους.

Πᾶσα βλάβη κατ' αὐτὸν εἶναι κήρυξ νόσου τινος ἢ μιάσματος ὁποσδήποτε καὶ ἂν ἦ ἐλὶ τις τὸ ὄνομάσει. Εἰς τὴν ἱερικεῖν δύο πράγματα πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς, τὴν νόσον, καὶ τὴν οὐσίαν ἢ τις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὴν ἀφανίσῃ, ἢ γινῶν τὸ εἰδικὸν ἰατρικόν.

Τοῦτο βέβαιον ἦθελεν εἶσθαι πρόβλημα περὶ δύο ἀγνώστων πραγμάτων. Ἄν ὅμως ὁ νόμος, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦσασμεν, ἔναι ἀληθές, καὶ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος εἶναι εὐκόλος, ὥστε δὲν ἔσται ἀναγκασθῆ τις νὰ καταφύγῃ εἰς ἀγνώστους αἰτίαι.

Τὰ εἰδικὰ ἰατρικὰ προξενούσιν εἰς τὸν ὑγιᾶ ἄνθρωπον τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα θεραπεύουσιν εἰς τὸν πάσχοντα. Αἱ οὐσίαι λοιπὸν τῶν ὁποίων αἱ ἐνέργειαι ὁμοιάζουσι τὰ συμπτώματα τῆς νόσου, τὴν ὁποίαν ἐπροσκήλη ὁ ἰατρός νὰ θεραπεύσῃ, εἶναι ἀναντιρρήτως τὰ εἰδικὰ ταύτης ἰατρικά.

Ἀναγκαζόμεθα ἐν τούτῳ νὰ ὁμιλοῦσασμεν, ὅτι ἡ παραβολὴ αὕτη, ἣτις ἦθελεν εἶσθαι ἰδέα ἀγγλινουστάτη, ἐκ τῆς ἀπλῆς ἰδέας, ἔγεινε τὴν σήμερον πρᾶγμα, ὅθεν καὶ δὲν δι-στόζομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι εἶναι τὸ μεγαλύτερον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ποτὲ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἀνθρώπινον ἐγκέφαλον.

Ὁ Ἄννεμάννος ἠκολούθησε πιστῶς ταύτην τὴν μέθοδον, ἣτις καὶ ἐπραγματοποίησεν ὅλας τὰς ἐλπίδας ὅσας ὑπέσχετο. Δὲν πραγματεύομεθα ἐνταῦθα περὶ τῶν πολυαίτιμων μαθητῶν τούτου ὁποῖου; ἐσχημάτισεν ὁ Ἄννεμάννος, διότι δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ διακόψωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν ἐργασιῶν του.

Διὰ τῆς πείρας ἀνεκάλυψεν ὁ Ἄννεμάννος κατόνα θεραπευ-
 τικῶν πολλοῦ λόγου ἄξιον, ἤγουν ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῶν
 ἐνεργειῶν ὑποιατῆποτε οὐσίας, ἀναπτύσσονται εἰς τὸν ὕψη
 ἀνθριποῦν ἀποτελέσματα πάντῃ ἐναντία τῶν προφθιέντων.
 Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι τὸ ὄπιον προξενεῖ κατ' ἀρχῆς
 ὕπνον καὶ νάρκωσιν, ἀκολουθῶς ἕμως αὐπνίαν πολλὰς δυσία-
 του. Ἐκ' τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἀρμώμενος παραθέτει
 οὗτος ὅτι τὰ πρῶτα εἶναι ἴδια τῆς οὐσίας, ὅθεν καὶ ὀνομάζει
 ταῦτα ἀποτελέσματα πρωτότητα ἢ ἴδιον, τὰ δὲ δεύτερα, τὰ
 ὄπια ἀποδίδει εἰς τὴν ἀντενεργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ κατὰ τῆς
 οὐσίας, ὀνομάζει δευτερεύοντα ἢ ἀντενεργίας ἀποτελέσματα.
 Ἐν ταύτῃ λοιπὸν τῆς ἀναλογίας ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ
 τῶν ἀμείων ἐνεργειῶν τοῦ ἱατρικοῦ καὶ τῶν συμπτωμάτων
 τῆς νόσου, τὴν ὁμοίαν πρόκειται νὰ θεραπεύσωμεν, ἦτον ἐπό-
 μανον ὅτι ὁ Ἄννεμάννος ἔπρεπε κατ' ἀρχῆς νὰ πολεμήσῃ τὴν
 νόσον μεταχειριζόμενος τοιαῦτα ἱατρικὰ ὀποῖα εὐρίσκονται
 εἰς ἀρμονίαν τινα μὲ τὸ πάθος.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Ἄννεμάννου δὲν ἦτον οὗτος,
 εἰς δὲ τὴν χρῆσιν τῶν ἱατρικῶν ἐξέτερε τὸ δευτεῦρον ἀποτέ-
 λεσμα ἤγουν τὸ τῆς ἀντενεργίας, ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ
 πολλὰ μικρὰς δόσεις, ὅθεν καὶ ἤρχισε μὲ τὰ κλάσματα τοῦ
 κόκκου, καθὼς μεταχειρίζομεθα τὰς πολλὰ δραστηρίους οὐσίας
 ἤγουν τὸν δευτερογλωσσῶν τοῦ ὕδατος τοῦ ἀρσενικοῦ κ.τ.λ.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ τριτὴ προσβολή, ἥτις εἶναι τὸ οὐσιώδες
 μέρος τῆς ὁμοιοπαθητικῆς θεραπείας, ἦτον ἀκόμη πολλὰ
 ἰσχυρὰ, ὁ Ἄννεμάννος ἐπεισήτην τρόπους ἰδιαιτέρους πρὸς κα-
 τασκευὴν τῶν φαρμάκων, διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ ἐπι μεγαλη-
 τέρην τὴν ἀραιώσιν τῶν ἱατρικῶν οὕτω λοιπὸν ἔφθασεν εἰς

τὰς μυριστὰς ἐκείναςσκευασίας, αἵτινες προξενούσι καὶ τὴν
 σήμερον ἔτι μεγάλην ἀπιστίαν ἤνωσε τοῖς ἐνεργητικῶς γυ-
 λῶς τῶν φυτῶν μὲ τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ὄπιον χρησιμοποιεῖ εἰς
 αὐτὸν ὡς εἰλημικ, τὰς δὲ ζηρὰς οὐσίας λαίως μὲ ζάχαριν γά-
 λακτος. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον μία σταλαγματικὴ γυ-
 λοῦ ἠνωμένη μὲ 99 σταλαγματικὰ οἰνοπνεύματα, περιέχουσι
 σκευασίαν, τῆς ὁποίας ἐκάστη σταλαγματικὴ ἐμπεριέχει τὴν
 τοῦ ἱατρικοῦ. Μία πάλιν τούτων τῶν σταλαγματικῶν ἠνωμένη
 μὲ 99 σταλαγματικὰ οἰνοπνεύματα, ἔφερε τὴν διάρκειαν εἰς
 τὸ 1000, ἀκολουθῶν δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰς ἀραιώσεις
 ἐφθάσε σχεδὸν εἰς ἰδανικὰ κλάσματα. Τὴν σήμερον ἐν χρῆσει
 εἶναι ἡ τριακοσιοστὴ ἀραιώσις.

Δίκαιον ἐν τούτοις εἶναι ν' ἀπαλλάξωμεν τὴν ὁμοιοπαθίαν
 ἀπὸ κατηγορίαν τινα περὶ λόγον, διότι περὶ λόγος εἶναι καὶ ἡ
 ὑπόθεσις ἥτις ἐγέννησε ταύτην. Ὁμοιοπαθητικοὶ τινες εἶπαν
 ὅτι ἡ ἐπὶ τὸ ἐπάπειρον ἀραιώσις, ἤγουν κλάσμα ἀετῶν
 οὐσίας τινος, εἶχε περισσοτέρην δύναμιν καὶ ἐνεργίαν ἀπὸ
 ἀραιώσιν ὀπωσῶν περιορισμένην, ἤγουν κλάσμα κατελυπτὸν
 τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς αἰτίας ἠναγκάσθη ὁ
 Ἄννεμάννος νὰ μεταχειρισθῇ τὰς ἄνω βηθείσαςσκευασίας.

Ἐνταῦθα τὸ σφάλμα εἶναι διπλοῦν ἐν πρώτοις, πραγμα-
 τικῶς, ἡ ἐνεργία ὀποιουδήποτε οὐσίας εἶναι ἀνάλογος μὲ τὴν
 δόσιν τῆς, ὅθεν καὶ ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εἰπωσιν, ἀπ' οὗ
 προηγουμένως ἐσκεύθησαν ὀρίμως, ἥτις σφαιρίδιον μωρίου ἢ ὑ-
 νατο εὐκολώτερον νὰ φαρμακεύσῃ ἄνθρωπον πρὸς τριῶντα
 σταλαγματικὰ ἐκ τοῦ χυλοῦ τοῦ φυτοῦ τούτου ἐπομένως, κατ'
 ἄφωρον τὴν διδασκαλίαν, τοῦτο καλεῖται γνώσις ἀτελής
 τῆς ὁμοιοπαθητικῆς θεραπείας. Ὁ ὁμοιοπαθητικὸς ἱατρός δὲν

ἐπιθυμῆ ἰσχυρῆς ἐνεργείας, διότι αὐταὶ ἀυξάνουσι τὰ συμ-
πτώματα τὰ ὅποια πρόκειται νὰ θεραπεύωμεν, ἐνῶ ἡ ἐπι-
θυμία τούτων εἶναι ἡ ἀντενέργεια τῆς φύσεως κατὰ τῆς ἐνερ-
γίας τοῦ ἰατρικοῦ, ἐπομένως δὲ καὶ κατὰ τῆς νόσου.

Πρέπει λοιπὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι καὶ εἰς τὸ ἐπὶ πειρῶν διακρίσεις
δὲν εἶναι ἐνεργητικώτεροι καὶ δραστηριώτεροι, ἀλλὰ μᾶλλον
ἀρμονικώτεροι καὶ καταλληλιώτεροι ἀπὸ τὰς μεγάλαις δυνάμεις
ἅφ' ἐνὸς μέρους τὰ ἄμεσα τούτων ἀποτελέσματα εἶναι ἀδι-
νατώτερα, ὅτι καὶ ἡ τῆς ὁμοιοπαθείας προαυτὴ ἀδυνα-
μιώτερα ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ εἶναι ἱκαναὶ νὰ προκαλέσῃ τὰ
δευτερεύοντα ἀποτελέσματα ἢ γοῦν τὰ τῆς ἀντενέργειας, τὰ
μόνα ὠφέλιμα καὶ κατ'ἀλλήλα πρὸς τὴν θεραπείαν.

Ὅταν ἀνθρώπος τις π. χ. πάσχη ἀπὸ ἀϋπνίας, ἡ ἑσθιῆς
εἶναι νὰ προκαλέσωμεν τὴν ἐνκυσίαν ταύτης κατὰ τὴν ἰατρικὴν
τὸν ὕπνον. Ὁ κωφρὸς εἰς τὸν ὕπνῳ ἀνθρώπου ἔχει ὡς πρωτό-
τυπον ἢ ἴδιον ἀποτέλεσμα νὰ προξενῇ ἀϋπνίαν, ὡς ἐπακλίω-
θον ὄριος, ἢ τῆς ἀντενέργειας, ὕπνον· τὸν κωφρὸν διδόμεν εἰς
τὸν πάσχοντα ὄχι ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπιτύχωμεν ἐνέργειαν
πρωτότυπον ἰσχυρῆς, ἢ γοῦν τοῦ ν' ἀυξήσωμεν τὸ πᾶν τού-
του, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ διεγείρωμεν τὴν ἀντενέργειαν,
ἣτις εἶναι ἡ ἴκσις.

Μὲ προσήτητα λοιπὸν ἀπειροστῆν δυνάμεθα νὰ προκαλέ-
σωμεν τὸ δευτέρον τοῦτο ἀποτέλεσμα, ἢ γοῦν τὴν ἀντενέργειαν.

(Ἀκολουθεῖ)

Περὶ ἐπισχεύσεως τοῦ πλακοῦντος.

Γυνὴ τις ἔγγυος, δις προλαβόντως ἐξαιμωσάσα, ἔτεκεν εὐ-
τοχῶς τὸ τρίτον τὴν 15 Φεβρουαρίου 1831. Ἄμα ἐξῆλθε τὸ
παιδίον ἡ μήτρα συνεστάλη ἀμέσως τοσαῦτον, ὥστε δυνάμεις
ἀμετῆ ἀπαιτεῖτο διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις μὲ τὴν χεῖρα εἰς ταύτην
ὑπερβληθείσης τέλους τῆς ἀντιστάσεως ἐπαρτηρήθη ὅτι ὁ πλα-
κοῦς ἦτο προσκολλημένος κατ' ὄλην του τὴν ἐπιφανείαν εἰς
τὴν μήτραν, καὶ ὅτι ἀδύνατον ἦτο ν' ἀποσπασθῇ. Τὴν ἐσπέραν
τῆς βηθείας ἡμέρας, καθὼς ἀκόμη καὶ τὴν ἀκόλουθον, οἱ
ἰατροὶ Πόρχερς, Γλοβήρος καὶ Πρίλαος, ἐδοκίμασαν ἀλλη-
λοδιαδόχως τὴν ἀπόσπασιν τοῦ πλακοῦντος, ἀλλ' εἰς μάτην
ἡ κερταουίδης σικαλλὴ διήγειρε μὲν συστολὰς τινὰς τῆς μή-
τρας ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἐφάνησαν ἀνωφελεῖς· τὴν ἐπιούσαν
ἠσθάνθη ἡ πάσχουσα νέας συστολὰς τῆς μήτρας ἀλλ' ὡσαύ-
τως ἀνωφελεῖς· ὁ λῶρος ἤρχισεν ἤδη νὰ σήπεται, ὁ ἐρεθισμὸς
ὅμως τῆς μήτρας ἔπαυσεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ γλωσσώδης
τίτανος ἐθεράπευσε τὴν κακὴν ἀποφορὰν, ἡ δὲ πάσχουσα
εἶχε καλῶς. Περὶ τὰ μέσα καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐργαζομένου
μηνός, ἦτοι τοῦ Μαρτίου, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γυνὴ ἠσθάνθη ἐκ
νέου πόνους ἀναλόγους μὲ τὰς πρὸς ἐξώλησιν τοῦ πλακοῦντος
ὀδύνας, δὲν ἐξῆλθεν ὅμως τίποτε. Ἄκραν ὑγίαν ἔχαιρεν ἡ
γυνὴ αὕτη μέχρι τοῦ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὅτε τὴν ἐπι-
σκεύθη τὸ τελευταῖον, καὶ μολινοῦτι ἔμεινε εἰς τὴν μήτραν
τὸ πρόσκαιρον ἐκεῖνο ὄργανον, τὸ ὅποσον ἔμελλε νὰ ἐξέλθῃ.
Περὶ τοῦ, τί ἀπέγεινεν ὁ πλακοῦς, δύναται καθέτις νὰ σχημα-
τίσῃ διαφόρους ὑποθέσεις, ὅτι δηλαδὴ, τὸ περισσότερον μέρ-
ος τούτου ἐξῆλθε διὰ τῶν λοχείων, καὶ ὅτι τὸ ἐπίλοιπον
μετεβλήθη εἰς μεμβράνην ἰνώδη ὑπερδύουσαν τὸ ἐσωτερικὸν

μέρος τῆς μήτρας, ἢτα ὅτι ἀπερρόφηθη κ.τ.λ. Ἡ πρακτικὴ παρατήρησις, ἢ ἐξαγομένη ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένωμεν πεισματωδῶς εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ πλακοῦντος ὅταν ἡ φύσις δὲν συνεργῇ πρὸς τοῦτο. Ἡ πείρα μᾶς διδάσκει καθεκάσθην ὅτι τμήματα ἀρκετὰ μεγάλου τοῦ πλακοῦντος, ἐξέρχονται μετὰ τὸν τοκετὸν ἡπίως καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, τὸ δὲ αἶμα ῥηθὲν παράδειγμα ἀποδεικνύει ὅτι ὁ πλακοῦς δύναται ἐνίοτε νὰ μὴν ἐξέλθῃ καὶ νὰ μὴ προέλθῃ ἐκ τούτου οὐδεμίαν βλάβην.

Ὁ ἰατρός Φ. Υ. Πόργερ.

Ἰασις ὕδρωπος τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Ἰωάννης Ν. ἱπποκόμος ἐτῶν 18, εὐρωστος, πολύγυρος καὶ φλεγματίας, ἠσθένησε μετὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς ηλικίας του ἀπὸ πυρετῶν διαλείποντα. Ὁ πυρετὸς οὗτος τὸν ἐπέφερε διὰ τῶν συχνῶν ὑποτροπῶν ὕδρωπα τῆς γαστρὸς καὶ τῶν ποδῶν, ἀπὸ τῶν ὁποῖων ἰαθεῖς, ἔμεινε μερικῶς ἐν ἀνεύλκῃ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ θέρους τοῦ 1828 ἔτους κεφαλαλγία σφοδρὰ τὸν ἐξέβηεν εἰς τὴν κλίνην. Ἰαθεῖς δὲ μετ' ὀλίγον τὸν ἐπῆλθε καὶ πάλιν μετὰ ἐξιδρομάδας τινὰς πυρετὸς διαλείπων, ὅστις διήρκεσε δεκατέσσαρας μόνον ἡμέρας. Ἀλλ' ἀπὸ φθῶν ἔπειτα εἰς μίαν ἐξοχὴν τοῦ ἡλίου τρόμος πολὺς, βῆγος πικρὰ δύνατον, καὶ μετ' αὐτὸ θέρμη μεγάλη, ἢ ὁποῖα διήρκεσε 48 ἡμέρας, καὶ ἢ ὁποῖα ἦτο συνωδαυμένη μὲ κεφαλαλγίαν καὶ σκοτοδινίαν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας δὲν ἐδύνατο νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν κλίνην. Ἡ κεφαλαλγία ἔπαυσεν, ἀλλ' αὐτ' αὐτῆς ἥλιον

ἀπὸ μὲν κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν, μείωσις τῆς δράσεως καὶ ἀναισθησία, ὅχι δὲ καὶ ἀκίνησία τῶν κάτω ἄκρων. Ἀπὸ τοῦ ἐκθέριον εἰς τὸν αὐχένα καὶ ἀπὸ τὰς βδέλλας εἰς τὴν κεφαλὴν, τὰ ὁποῖα ἐμεταχειρίσθη κατὰ συμβουλήν ἰατροῦ ὁ ἀρρώστου δὲν ἴδε καμμίαν ὠφέλειαν. Μείνας δὲ μετὰ ταῦτα ἐξ μῆκος χωρὶς ἰατροῦ βοήθειαν, ἐφίρθη κατὰ τὴν 21 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1829 ἔτους εἰς τὸ νοσοκομεῖον μὲ τὰ ἐξῆς συμπτώματα. Ἡ κεφαλή του ἦτον ἐσκυμμένη πρὸς τὸ στῆθος, καὶ ἐκυρμαίνετο εἰς πᾶσαν κίνησιν ἀπὸ σκοτοδινίας, τὸ βλέμμα ἦτον ἀκίνητον καὶ ἀψυχον, ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ εὐρεῖα, καὶ τὰ κάτω ἄκρα παραλελυμένα τόσον, ὥστε μόλις καὶ μὲ πλὴν κόπον ἐσύροντο. Τὰ ἀνω ἄκρα ἐξησθενημένα πολὺ καὶ ἐκίσθησαν ὁ ὕπνους δὲ καὶ ἡ ὑρέσις κατὰ φύσιν, οἱ σφυγμοὶ ἐνόημαλοι καὶ βραδείς καὶ τὰ οὖρα ὠχρὰ καὶ μὲ λευκὴν καὶ λευκιματώδη ὑπόστασιν.

Τὰ συμπτώματα ταῦτα ἔλα ἐμήνουν, ὅτι εἰς τὸν ἐγκεφάλου καὶ τὸν νωτιαῖον μυελὸν εἶχεν ἐκχυθῆ ὑγρὸν ὀφρῶδες, εἰς διαφύρησιν τοῦ ὁποίου ἐπροσφέρθησαν ἀναλόγως τῆς πράσεως τὰ ἐξῆς.

Α. Ἐξώθεν ὄπισθεν τοῦ αὐχένου διαπεράσθη μεγάλη σειρὴ (secaire) εἰς ὅλην δὲ τὴν στήλην τῶν σπονδυλίων ἐγιναν δύο ἐκατέρωθεν τῆς φάλαγγος καυτηριασμοὶ διὰ τοῦ καυτηρίου σιδήρου καὶ εἰς τὴν φάλαγγιν αὐτὴν ἐτόνω ἀνατρίψεις μὲ τὴν λεγομένην φαιάν τοῦ ὕδραργύρου ἀλειψάν (ung. hydrarg. cinereum).

Β. Ἔσω δὲ τὸ καλόμελι, ἢ ἐρυθρὰ δακτυλὶς καὶ ἢ σκίλλα καὶ τὸ μὲν πρῶτον, διὰ νὰ κεντήσῃ τὰ λευκοφόρα ἀγγεῖα εἰς ἀπερρόφησιν τοῦ ἐκχυθέντος ὑγροῦ, ἢ δὲ δακτυλὶς καὶ ἢ σκίλλα διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν διάκρισιν τῶν οὔρων. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα

ήναγκάσθη να παραιτήση ὁ ἄρρώστος μετ' ὀλίγον, (καὶ τὸ μὲ καλὸ μέλι διὰ τῆς ὁποίας ἐπροξένησε διαρροίας· τὴν δὲ δακτυλίδα, διότι ἠϋξήσα τὴν σκοτοδινίαν, καὶ τὴν σκίλλαν, διότι δὲν ἐπέτυχεν τὸν σκοπόν) καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς μόνον τὴν ἔκρυσιν τοῦ πύου ἐκ τῆς σειρίδος καὶ τῶν κλυτηρίσσεων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔκρυσιν ἤρχισε μετὰ πέντε ἐβδομάδας νὰ φαίνεται βελτίωσις. Ἡ ἔκρυσις λοιπὸν ἀνεκαινίσθη διὰ τοῦ κλυτηρίσμου, ὅσακις ἔπαυε, καὶ οὕτως ὁ ἄρρώστος ἐδυνήθη περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου νὰ κινή ἐλευθέρως τὰ κάτω ἄκρα, καὶ νὰ ἐξέλθῃ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ὑγιῆς ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον. Παραμείνας ὅμως ἀπ' ἐνὸς μέρους τὴν συμβουλὴν τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ πολὺν ἀκόμη καιρὸν τὴν διὰ τῆς σειρίδος ἔκρυσιν τοῦ πύου, καὶ κρυολιγῆσας ἀπ' ἐτέρου, ἔπεσε καὶ δεύτερον εἰς τὰ αὐτὰ συμπτώματα, ἀπὸ τὰ ὑπερὶ προσβολὴ μύξας καὶ ἀνατρίψεις τῆς φατῆς ἀλειφῆς τὸν ἀπεκατέστησαν καὶ πάλιν ὑγιῆ, ὥστε ἐπαχίρει ἔπειτα ἀνεμποδίστως καὶ ἀελαβῶς κατὰ πλέον βαρείας ἐργασίας.

(Ἐκ τῆς ἱατρικῆς ἡμερίδος τοῦ Κλινίτου).

Περὶ τοθεύσεως τῆς Θεϊκῆς Χινίνης μετὰ Σαλικίνης.

Εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι εἰς τὸν φλοιὸν τῆς ἱταίας ἀνεκλύθη πρὸ τινος ἑτῶν ἰδιαιτέρως τι κρυσταλλοειδὲς διὰ σαλικίνης ἀνεκλύμα, ἔχον δυνάμιν ἀντιπυρετικὴν πολὺ ἀσθενεστέρην ἀπὸ τὴν χινίνην καὶ τὴν ἴσως τῆς αὐτῆς. Πρὸς κατασκευὴν τῆς ρηθείσεως ὕλης ἐσωστῆθησαν πρὸ καιροῦ πολλὰ τατα ἐργασασθῆναι εἰς τὴν Εὐρώπην· μεταχειρίζονται δὲ ταῦτα συνθεῶς πρὸ νόθουσι τῆς θεϊκῆς χινίνης. Ἡ πρᾶγμα φαίνεται τῇ ἀληθείᾳ ὡσιώδεις, διὰ πρὸ καιροῦ τινος εἰς θεϊκὴν χινίνην, ἥτις καθυπέβληθη εἰς χημικὴν ἔκτασιν ἐμπεριέχοντο εἰς ἴσα μέρη ταύτης πρὸ σαλικίνης. Πρὸς ἔγχυσιν αὐτῶν περὶ εὐδὸς σαλικίνης φθάνει νὰ ὑγραθῇ ἢ ὑποστῆς θεϊκὴ χινίνη μετὰ πρὸν ἐξὶ πέτυκνωμένου, καὶ ἀμέσως παρατηροῦμεν ὅτι λαμβάνει χεῖμα ἢν ὄρν, ἀν' ἐμπεριέχῃ σαλικίνην.